

kommunalsjef teknisk - stab

Notat

Til:

Kopi til:

Saksbehandler: Oddrun Lund

Vår referanse: 21/5114-7

Dato: 10.01.2023

LNFK- kartlegging 2021-2022 - Sluttrapport

Kartlegging av viktige områder for landbruk, natur, friluftsliv og kulturlandskap i Karmøy kommune

Kommunal planstrategi 2020-2023 belyser kommunens planbehov i kommunestyreperioden. Ifølge planstrategien er ny LNF- kartlegging en av de oppgavene som kommunen skal igangsette i perioden 2021-2022.

LNFK-formål er en arealbetegnelse som brukes i forbindelse med kommuneplanens arealdel, kommunedelplaner og i regionale planer. Når en snakker om LNF-formål, sikter en til at et areal skal brukes til landbruks, – natur- og friluftformål. Kartlegging av viktige kulturlandskap inngår også i dette arbeidet, som da er kalt - Kartlegging av viktige områder for landbruk, natur, friluftsliv og kulturlandskap i Karmøy kommune 2021-22, - eller LNFK- kartlegging.

LNFK- kartleggingen er ikke en plan, men skal fungere som et kunnskapsgrunnlag og saksbehandlingsverktøy for administrasjon, politikere og allmenheten. Kartleggingen er et supplement til kommuneplanens arealdel som sikrer det formelle vernet av landbruks, – natur- friluft og kulturlandskapsinteressene ihht Plan- og bygningslovens formålsparagraf § 1-1 om bruk og vern av ressurser. Et oppdatert kunnskapsgrunnlag er nødvendig for den forestående rullering av kommuneplanens arealdel.

Prosjektgruppen

Ifølge planstrategien er sentraladministrasjonen ansvarlig for arbeidet, mens Teknisk og Oppvekst og Kultur skal delta i arbeidet. Som følge av intern omorganisering i 2021 er ansvaret overført til teknisk stab.

Det ble våren 2021 etablert en tverrsektoriell prosjektgruppe bestående av følgende fagressurser:

Oddrun Lund, kommuneplanlegger, teknisk stab
Torstein Breivik, GIS- ansvarlig, teknisk stab
Britt Johnsen Pedersen, leder landbruk, sektor areal og byggesak
Anders Lindahl Eie, fagkonsulent skogbruk, sektor areal og byggesak
Peder Christiansen, naturforvalter, sektor samferdsel og utemiljø
Gunvor Skjelstad, rådgiver, sektor samferdsel og utemiljø
Ane Steingildra, rådgiver kommuneantikvar, stab kultur
Øyvind Flatebø, rådgiver idrett, stab kultur

Gjeldende LNF- kartlegging 2015

LNF-områdene er delt inn i områder for jordbruk, skogbruk, friluftsliv, natur og kulturlandskap. Kartleggingen består av et kart som er tilgjengelig i GIS- line, en beskrivelse i kortversjon (50 sider) og en fullversjon (90 sider). Rapportene er tilgjengelige på kommunens nettside. Dokumentet har fungert som en utredning av LNF- områdene i kommuneplanen. Dokumentet har ingen juridisk binding, men er retningsgivende. Kartleggingen er gjort i LNF- områdene i gjeldende kommuneplan 2014. Områder vist som utbyggingsområder eller andre formål er ikke kartlagt.

Evaluerer av gjeldende LNF- kartlegging

Prosjektgruppen vurderte i starten av arbeidet hvorvidt gjeldende LNF- kartlegging er godt nok kjent og hvorvidt den har vært i aktiv bruk i kommuneorganisasjonen. Hvilke behov skal kartleggingen dekke, og hva som skal til for at den blir mer brukt. Det er sett på grensesnittet mot KDP naturmangfold, KDP Kulturminner og temaplan for idrett og fysisk aktivitet.

Prosjektgruppen ba innledningsvis administrasjonen om innspill til arbeidet

- hva brukes LNF- kartleggingen til, hva er det som gjør at den evt ikke brukes?
- hvordan fungerer kommuneplanen som verktøy for vern av LNF- interessene?
- hvilken status bør et nytt arbeid ha - bør det være en ren kartlegging eller en temaplan? bør den evt. ha handlingsdel?
- Hvilke tema bør arbeidet inneholde? bør feks friområder/ overordnet grøntstruktur tas med? sjøområdene? turstier?

Tilbakemeldingene var bl.a. at det er vanskelig med LNF-kartleggingen fordi den ikke har juridisk virkning. Kommuneplanen må ha klarere bestemmelser for hva som tillates og ikke tillates i LNF-områdene, og gjerne hensynssoner for særlig viktige områder. For at kartleggingen skal brukes mer aktivt, må den være mer tilgjengelig.

Kort oppsummering av relevante føringer for arbeidet

Nasjonale forventninger:

- kommunene identifiserer og tar hensyn til viktig naturmangfold, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planleggingen. Samlede virkninger tas hensyn til.
- kommunene legger til rette for økt verdiskaping og nye grønne næringer innenfor jord- og skogbruk.
- kommunene vurderer arealbruken i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og tar særlige hensyn til naturmangfold, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

ATP Haugalandet 2016:

Kommunene skal i sine kommuneplaner trekke klare, langsiktige grenser mellom landbruks-, natur og friluftsområder og utbyggingsområder.

Strategisk næringsplan 2017:

Å tilrettelegge for næringssynergier handler ikke bare om verdiskapning, men hvordan beslaglegge minst mulig areal og minst mulig utslipp til natur og miljø. Jordbruksareal er også næringsareal. I arbeidet med jordvernstrategi ble det kartlagt et potensiale for tilbakeføring av jordbruksareal på 1.945 dekar som er vist til utbygging i kommuneplanen, men som ikke er regulert.

Jordvernstrategien 2019:

Måltall for omdisponering av jord blir gjenstand for grundig vurdering ved neste rullering av KPL. Karmøy kommune skal gjennom sin arealplanlegging – og forvaltning begrense nedbygging av jordbruksarealer. Årlig omdisponering av jordbruksarealer i Karmøy bør i gjennomsnitt ikke overstige 25 daa, eller 6 % av det regionale jordvernmålet for Rogaland.

LNF- områder i KPL videreføres, utbyggingsområder som har forblitt urealisert gjennom flere KPL-revisjoner vurderes tilbakeført til LNF.

Planstrategien 2019:

Boligbygging, traseer for infrastruktur og etablering av næringsområder har gjennom flere kommuneplanperioder ekspandert på bekostning av naturområder, utmark og oppdyrket jordbruksland. Det finnes det ikke et reelt behov for å øke omfanget av utbyggingsarealer utover det som er tilgjengelig i dag. Man bør ta stilling til om eksisterende utbyggingsarealer i gjeldende kommuneplan har en hensiktsmessig lokalisering, skal reduseres i omfang eller utgå som utbyggingsområde.

Kommuneplanens samfunnsdel 2022:

Vedtatt samfunnsdel har én visjon og syv prioriterte satsningsområder, basert på FN's bærekraftsmål og nasjonale forventninger. VISJON: Sammen skaper vi en bærekraftig og inkluderende kommune. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å dekke sine.

Kommunen har valgt ut 7 av FN's bærekraftsmål, og gjort dem til sine egne. Særlig det siste målet, Stoppe klimaendringene og styrke naturmangfoldet, er relevant for arbeidet. Spredt arealbruk fører både til nedbygging av naturverdier og økte klimagassutslipp. Arealforvaltningen kan bidra til å redusere ødeleggelsene av leveområder for truede arter, viktige naturtyper og stanse tap av biologisk mangfold. Karmøy kommune vil løfte fram betydningen av de goder, tjenester og produkter naturen leverer til oss, og forvalte dem til det beste for miljøet og samfunnet.

Arbeidet med ny LNFK- kartlegging

Kartlegging av viktige områder for landbruk, natur, friluftsliv og kulturlandskap i Karmøy kommune 2021-22 er delt inn i ulike tema:

- Jordbruk (fylldyrka, overflatedyrka jord og innmarksbeite)
- Skogbruk
- Naturområder
- Friluftsområder
- Kulturlandskap og kulturminner

Utgangspunkt for arbeidet er kunnskap fra sist kartlegging i 2015. Prosjektgruppens fagressurser har oppdatert kartlegging og beskrivelse av sine ulike fagområder. Oppdatert kunnskap er bla. hentet fra

- kartlegging av friluftsliv i 2018
- ny naturkartlegging, bla av fugl
- Temaplan for idrett og fysisk aktivitet
- Temaplan for kulturminner og kulturmiljø
- Temakart- Rogaland.no

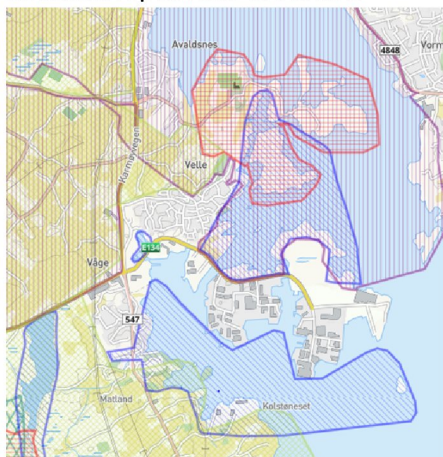
Med bakgrunn i føringene referert over, har prosjektgruppen valgt å kartlegge viktige LNFK-interesser i ledige utbyggingsområder i randsonen mot LNF- områdene også, og ikke bare LNF-områdene i gjeldende kommuneplan. Dette er ikke gjort tidligere, men blir et viktig kunnskapsgrunnlag for rullering av kommuneplanens arealdel. Kartleggingen av ledige utbyggingsområder vil avdekke om det kan være områder som har viktigere samfunnsinteresser som gjør at de bør vurderes tilbakeført til LNF ved rulleringen. Tilbakeføring til LNF må avveies ift behov for utbyggingsarealer i planperioden. Dette er plangrep som gjennomføres i kommuner over hele landet nå, i tråd med nasjonale forventninger.

Det ble underveis i arbeidet også vurdert om kartlegging av grønnstruktur skulle inngå i arbeidet, men det ble besluttet å ikke ta dette med i denne omgang. Plan for grønnstruktur ligger ikke innenfor mandatet i planstrategien. Prosjektgruppen anbefaler en egen plan for grønnstrukturen i og i tilknytning til byer og tettsteder for å sikre en sammenhengende grønnstruktur når byene skal fortettes i fremtiden. Miljødirektoratet har en egen veileder for dette.

(<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M100/M100.pdf>)

Behov for en egen grønnstrukturplan bør vurderes i forbindelse med neste planstrategi, som en oppfølging av ny kommuneplan.

Prosjektgruppen har hatt fokus på behovet for å gjøre kartleggingen mer lettlest, tilgjengelig og brukervennlig. Prosjektgruppen har valgt å gå bort fra et tradisjonelt tekstdokument med LNF- kart. Ny LNFK- kartlegging er utarbeidet som en heldigital GIS- basert kartløsning med et pop-up faktaark med beskrivelse for hvert enkelt delområde. Denne løsningen gjøres tilgjengelig både i arbeidsverktøyet GIS- line og i kommunekart- proff. LNF- kartleggingen gjøres også tilgjengelig for publikum i den digitale innspillsløsningen *Innbyggerdialog*, som skal benyttes til innspill til rullering av kommuneplanens arealdel.

Utklipp fra kartløsningen

Områdekode J2

**Faktaark - kartlegging av viktige områder for
landbruk, natur, friluftsliv og kulturlandskap i Karmøy kommune**
Sist oppdatert 01.11.2022

Hillesland - Dale - Tjøstheim

Områdetype
Jordbruk
Generell beskrivelse
I Karmøy kommune har vi ca. 60 000 dekar med jordbruksareal. Jordbruksareal er definert som enten fulldyrka jord (pløydedybde), overflatedyrka jord (kan høstes maskinelt) eller innmarksbeite. Innmarksbeite utgjør omtrent 50 % av alt jordbruksarealet i kommunen. Alle de tre arealtypene er like viktige for å kunne drive et aktivt landbruk, matproduksjon og pleie av kulturlandskapet. Jordbruksarealene er spredt over hele kommunen. De fleste bruk i kommunen driver med drøvtyggere (sau og storfe) og/eller grovfôrproduksjon. En stor andel av fôropptaket til drøvtyggerne tas på innmarksbeite. Aktiv bruk av innmarksbeite er viktig for å kunne tilfredstille krav til beitetid, dyrehelse, lønnsomheten, landskapspleie mm. I tillegg blir beite i utmark i større grad i dag enn tidligere brukt som skjøtselstiltak og kulturlandskapspleie. Selv om kommunen har en overvekt av bønder som driver med grovfôrbaserte produksjoner (sau, melk, ammeku/kjøttfe), har vi også produsenter som er store både på gris, fjørfe og grønnsaker. Karmøy kommune har en eiendomsstruktur der eiendommene ofte er oppdelt i mange og små teiger. Dette har ført til at mange bruk drives på deltid og vi har en stor andel med leiejord (over 60 %). Landbrukets største utfordring er det store presset på landbrukets produksjonsareal. Tradisjonelt har folk bosatt seg der det er best forhold for å dyrke jorda og ha husdyr. De beste jordbruksarealene befinner seg derfor nær, eller innenfor de store befolkningstette områdene i kommunen. Nedbygging og fragmentering av de sammenhengende jordbruksarealene i kommunen er en utfordring. Det er viktig med langsiktighet og forutsigbarhet for å kunne opprettholde landbruksdriften i kommunen.
Områdebeskrivelse
Beskrivelse av delområdet (J-2) – Aktivt jordbruksområde med mange heltidsbruk. Et av de viktigste husdyrområdene i Karmøy med både, sauehold, melkekyr, ammekyr, gris og fjørfe (eggproduksjon) Funksjon – Aktivt jordbruksområde. Godt drevne landbrukseiendommer med aktiv drift både på inn- og utmark. Opplevelseskvalitet – Velholdt kulturlandskap i aktiv bruk Muligheter for utvikling/ tilrettelegging/ vern – tilrettelegge for fortsatt

landbruk/jordbruk

Trusler - Nedbygging av jordbruksarealer, gjengroing ved redusert drift
Andre næringsinteresser

Dale

Hillesland

Eksempel på faktaark